

Dwalen en thuiskomen

Als ik denk meanderen mijn gedachten voortdurend alle kanten op. Het kleinste voorval kan aanleiding zijn om van richting te veranderen. Constant wordt ik door alles afgeleid, of het nu mijn herinneringen zijn of dingen die ik op dat moment opeens zie of om me heen gebeuren. Het kleinste detail kan me raken, ontroeren, aanzuigen, wegtrekken om me vervolgens alle kanten op te slingeren. Het pakt me. Ik moet mezelf vasthouden, me afsluiten, er achter zien te komen waarom de dingen gaan zoals ze gaan. Hier blijven, niet uiteenvallen. Waar ben ik? Verwonderd, verbaasd, verbijsterd, soms verloren en in mijn hoofd helemaal verdwaald.

Schrijven helpt me de weg naar mezelf terug te vinden. Dan komt de stroom weer tot rust. Het bezinkt, sijpelt door tot in de bodem en voedt haar. Ik krijg energie en er is weer plaats in dat hoofd voor nieuwe avonturen.

Als ik beelden maak heb ik zo'n focus dat de wereld buiten mij niet tot me doordringt. Het is alleen het materiaal en ik. We willen iets van elkaar en ik moet zien uit te vinden hoe dat het beste lukt.

Als ik loop hoef ik helemaal niks, van niemand. Daarom kan ik dan overal voor open staan, ben ik moeiteloos in het hier en nu. Zowel het maken als het lopen zijn voor mij op een bepaalde manier ontspannend, heel concreet en beheersbaar.

Ik ben er tijdens deze voettocht achter gekomen dat ik niet leegloop. Wel in de zin dat mijn dagelijkse zorgjes verdwijnen. Maar ik loop voornamelijk vol. Met nieuwe indrukken: ontmoetingen met een ander landschap, ander voedsel, andere gewoonten, nieuwe mensen en hun levens. Avonturen die ik ook wil aangaan, zelfs zoek en die me verrijken.

In de maand september 2023 heb ik het laatste stuk door de Alpen gelopen en uiteindelijk Bedigliora bereikt. Zeven jaar duurde het voor ik eindelijk op stap ging en weer zeven jaar eer ik deze haperende voetreis volbracht. In totaal heb ik 1427,5 km. gelopen. Heb prachtige landschappen gezien, veel mensen onderweg ontmoet en zeker ook mezelf.

Ik heb een boek geschreven *Gaandeweg*, waar nog veel uit moet worden geschraapt en van alles aan moet worden bijgeschaafd.

Ik heb bij de Baaierd, een literair podium voor beginnende schrijvers in Zeeland, redactiesessies gewonnen, waar ik nu middenin zit. Hoe langer ik er mee bezig ben, hoe meer ik beseft dat het boek nog lang niet af is.

In 2025 ben ik een van de door de Bewaerscholen (Burgh-Haamstede) uitgenodigde kunstenaars voor hun meerjarig project over nomadisme, dat in april 2024 start. De voorlopige werktitel in 2025 zal zijn *Moving with the environment*. Dan wil ik mijn project *Gaandeweg* laten zien door middel van een tentoonstelling/installatie, de presentatie van mijn boek en een gelijktijdige tentoonstelling op een andere locatie in Zeeland.

Ook wil ik een Engelse versie uitbrengen en in het najaar 2025 in Zwitserland presenteren in het FCAB in Bedigliora. Eraan voorafgaand zal ik een maand in het gastatelier verblijven om er een installatie voor te bereiden, die tijdens de presentatie te zien zal zijn.

Een paar fragmenten uit het laatste hoofdstuk van mijn boek:

Het is in het begin altijd even wennen aan wat de tekens bedoelen, waardoor we een paar keer fout lopen. Na een paar uur bereiken we een driesprong waar een geïmproviseerd bordje hangt, dat de wandelweg afgesloten is, maar welke? We wagen het erop en komen na twee uur wandelen bij een rivier waarvan de brug is weggeslagen. Rinie gaat voorop en klimt omhoog waar de rivier smaller is en hij van de ene steen op de andere kan stappen en zonder natte voeten de overkant bereikt. Maar daar is een weliswaar niet zo hoge, maar wel bijna loodrechte steile grashelling, waar bovenop, tot vlak aan de rand, schrikdraad gespannen is. Hij weet een stuk hout te bemachtigen, schuift zijn rugzak onder de afrastering door en gaat terug om mij de rivier over te praten. Ik vind het doodeng die glibberstenen en het wiebelwater. Het zijn geen noemerswaardig grote stappen en natuurlijk kan ik dat. Mijn stokken hebben geen grip en maken het eigenlijk extra lastig. Als ik aan de overkant ben, geef ik Rinie mijn rugzak. Hij klimt omhoog en schuift ook deze onder het draad door, kruipt er zelf achteraan en trekt mij aan één stok, terwijl ik mezelf met mijn andere hand aan de graspollen vasthoud, tegen de helling op. Dan haal ik opgelucht diep adem. En dit is nog maar de eerste wandeldag.

Er is een verandering in de lucht merkbaar. Er komen steeds meer wolken opzetten, een koude wind. Ik bereid me voor op regen en storm. Blij met mijn nieuwe jas. Een korte lunchpauze, we moeten door. Maar wat is het prachtig, enorme bergkammen, die als coulissen achter elkaar liggen, afwisselend belicht in donkere en lichte rijen. Grote gletsjers achter het meer, dat telkens van kleur verschiet, van licht turquoise naar grijsgroen.

Alle kleren, zelfs thermo ondergoed, wollen muts en handschoenen aan. Ik wil het landschap niet storen, kleed me in grijstinten, gedraag me hoekig en zwijg. Enorme brokstukken berg schuiven in getormenteerde houdingen over elkaar. In hun ontstaan zie ik een strijd, een soort gewelddadige brute kracht, vastgezet in gestolde bewegingen. Roerloos onverschillig liggen de stenen daar ongeordend uitgestrooid. Winters marmer als een muurtje sneeuwballen uit de marmerrivier ontsnapt en boven op de vage bergtop een eenzame steenbok met gigantische horens. Hij graast wat, draait zich om en verdwijnt in de mist. Een geheimzinnige sfeer van verlatenheid, trage verschuivingen in het neveltheater. Met al mijn zintuigen op scherp tuur ik in het niets en beluister de stilte. Hoor ik daar geen dof gerommel, een vliegtuig, vallende stenen? Of erger nog, onweer? Voortekens als broeierige klamme hitte en bepaalde wolkformaties hoeven er hier niet aan vooraf te gaan. In de bergen gedraagt het weer zich anders dan bij ons, zo wispelturig, dat het mij telkens volkomen onvoorspelbaar verrast.

De mist omsluit ons zo snel, dat slechts enkele passen van de hut het gebouw al verdwenen is. Regelmatig roep ik *ben je er nog?* Het is koud en miezerig. Op de kaart wordt de route op een gegeven moment een stippelijntje, wat betekent dat het geen bergwandeling, maar alpine track wordt, waarbij je soms zelf de weg moet zoeken tussen het ene punt en het andere, het hele smalle paden kunnen worden of eng steil. Wel zouden we dan hoog blijven. Het ziet er zo gemakkelijk uit, bijna op een en dezelfde hoogtelijn. Maar gebrek aan ervaring doet ons de volgende dag beslissen terug naar de weg af te dalen. Raar en ook wel ontgoochelend hoe je met een kwartiertje dalen zo snel alweer terug in de bewoonde wereld bent en op straat bij de bushalte staat. Ook geen spoor van mist meer, gewoon beetje bewolkt.

In grijzig wit zijn we afgedaald. Er is maar weinig voor nodig. Er hoeft maar iets te verschuiven en er blijft niets meer van me over. Ben me bewust van de rand waarop ik loop, de zuigende diepte naast me. Een groots vertoon van de kleine dood. Hij bluft. Dat weet ik wel, maar loert vanuit de mist, die mij stevig omklemt. Soms vang ik flarden van het landschap op en zie diep onder me opeens een meer verschijnen. Het moet er prachtig zijn. Toch voel ik me opgelucht deze plek van verpletterende schoonheid te verlaten, waar ik me voyeur voel. Iemand die op een afstandje toekijkt hoe de stenen blijven. Als ik er allang niet meer ben, zullen zij nauwelijks veranderd zijn. Hoeveel steenbokken zouden mij nu begluren? We gaan traag omlaag. Soms zijn er kabels om je aan vast te houden als je over de gladde stenen gaat. Met een vertrokken verte concentreren ik me op de stenen. Ik verlang terug naar het dal waar leven is, waar groentes groeien.

Het is plotseling zo helder, dat ik zelfs de Monte Rosa in de verte kan zien, een verbinding met het balkon in Bedigliora, dat in weerzien opeens ongeloofwaardig dichtbij komt.

